ватись у напрямках покращення організаційно-структурної побудови, форм та методів діяльності служб та підрозділів ОВС, діяльність яких пов'язана з забезпеченням їх прав та свобод, комплектуванням і навчанням кадрів, правовим регулюванням їх діяльності тощо.

Список літератури: 1. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ України : підручник. – Х.: Ун-т внутр. справ. – 1998. – 480 с. 2. Негодченко О.В. Функції органів внутрішніх справ у контексті забезпечення прав і свобод людини // Вісн. Луганськ. акад. внутр. справ. – 2003. – № 1. – С. 176-185. 3. Іщенко А.В. Забезпечення прав і свобод людини криміналістичними засобами та методами : постановка проблеми // Конституційні гарантії захисту прав людини у сфері правоохоронної діяльності: матер. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, Дніпропетр. юрид. ін-т МВС України, 24–25 вересня 1999 р.) / Гол. ред. кол. О.В. Негодченко. – Д.: Поліграфіст. – 1999. – С. 26-28.

ЧИСТОЛІНОВА О.С., *кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільного та трудового права*

Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка

РОЗВИТОК ОХОРОНИ ПРАЦІ У НАУЦІ ТРУДОВОГО ПРАВА

Перехід до ринкової економіки спричинив певні зміни в інститутах трудового права. У зв'язку з цим дослідження у галузі охорони праці в трудовому праві України на сучасному етапі набувають особливої актуальності. Сучасні наукові дослідження в сфері охорони праці схиляються до того, що охорона праці – це наука, яка вивчає заходи зі створення сприятливих умов праці для працівників. У трудовому праві

охорону праці розуміють більш вузько: як сукупність відповідних заходів зі створення сприятливих умов праці задля збереження здоров'я та працездатності працівників. Хоча, в деяких дослідженнях можна зустріти наголос на необхідності розширяти розуміння та сприйняття охорони праці. В першу чергу це стосується соціального призначення трудового права. Оскільки сьогодні при розробці Трудового кодексу з'являються тенденції до відмови від прав та пільг. Пояснюють таку позицію тим, що в країні склалася нова соціально-економічна система – відбувається перехід до ринкової економіки – що в свою чергу вимагає надання підприємствам умов для розвитку. Тим більше на цьому наголошують власники малих підприємств, які вважають, що діюче трудове законодавство стримує розвиток механізмів ринкової економіки. Оскільки сьогодні Україна опинилася в таких же самих умовах і стан реалізації трудового законодавства, зокрема в сфері охорони праці, підвереджує це.

Отже, аналізуючи процес розвитку наукових підходів до охорони праці в науці трудового права, слід відзначити наступне. Виникнення будь-якого явища обумовлюється або потребами практики, або потребами більш глибокого дослідження певного питання у відповідній галузі.

Розвиток охорони праці обумовлюється двома взаємопов'язаними, але розірваними у часі факторами. З однієї сторони разом із розвитком організації праці, технологічного процесу, розвивається та вдосконалюється і система охорони праці.

Пояснюється така ситуація насамперед тим, що на початку минулого століття техніки безпеки, виробничої санітарії і пожежної безпеки можна було досягти завдяки порівняно простим технічним заходам і засобам. Раніше в процесі виробництва використовувалася сировина з відомими токсичними й пожежонебезпечними властивостями; технологічне

обладнання, машини та інструменти були нескладними, а виробничі будівлі за площею та об'ємом були невеликими. На початковому етапі розвитку охорони праці захист організму працюючої людини вирішувався на стадії виробництва. Із цією метою здійснювався аналіз шкідливих і небезпечних чинників виробництва, які загрожували життю й здоров'ю людей і могли спричинити до нещасного випадку. На підставі цих даних розроблялися інженерні рішення щодо захисту працюючих. З розвитком продуктивних сил та під впливом науково-технічного прогресу цей шлях вирішення проблем охорони праці перестав відповідати нагальним вимогам здійснення трудової діяльності. Виникла необхідність у глибокому вивченні біологічної, фізичної і хімічної сутності впливу шкідливих і небезпечних чинників, у прогнозуванні їх виникнення, щоб завчасно на підставі фундаментальних, технічних і медичних наук впроваджувати заходи захисту від них на стадії проектування, конструювання й виробничої експлуатації. Постала проблема глибокого та відповідального дослідження охорони праці на національному рівні в масштабах держави та на міжнародному рівні.

З розвитком у другій половині XX століття технічного прогресу, питанням охорони праці стали приділяти значну увагу. Якщо раніше проблеми охорони праці можна було вирішувати в процесі виробництва, то нині навіть незначні прорахунки з безпеки праці, допущені на стадії проектування, призводять до надзвичайних ситуацій, людських жертв та великих матеріальних збитків. Внаслідок зазначених причин заходи з охорони праці починають планувати одночасно з розробкою нових технологічних процесів, нових машин та проектуванням нових будівель і споруд. Основна увага приділяється усуненню шкідливого впливу технологічних процесів на організм людини шляхом оздоровлення умов праці на виробництві. Проблемам охорони праці присвячуються

дослідження з ряду різних дисциплін, що є нині науковою основою охорони праці.

В ці ж часи відбувається і розвиток та еволюція поняття охорони праці, воно збагачується за формою та змістом. Отже, першим чинником, що обумовив розвиток охорони праці та наукових досліджень за цим напрямом є виникнення потреб практики як вимоги тогочасного періоду технічного прогресу.

Другим фактором виникнення охорони праці як науки став розвиток трудового права як науки. Сприйняття трудового права як права охорони праці спочатку не розділяло між собою поняття «трудового права» та «охорона праці», про що свідчить розуміння під охороною праці усього комплексу правових норм трудового законодавства, оскільки всі ці норм встановлюються в інтересах трудящих. Пізніше трудове право стає за своїм обсягом ширшим, з'являються нові принципи. Таким чином, розвиток трудового права сприяє чіткішому виокремленню охорони праці у окремий інститут трудового права та, відповідно, розрізнення цих двох понять.

Особливістю розвитку охорони праці слід назвати тривалий період між дійсним виникненням заходів з охорони праці та теоретичних розробок в цій сфері. Очевидно, що така ситуація обумовлюється в першу чергу пізнім визнанням самого трудового права, інститутом якого є охорона праці. Однак, цікавим є той факт, що правове регулювання охорони праці розпочалося ще до того, як сформувалося і трудове право, і охорона праці як інститут трудового права, зокрема. Відтак, розвиток охорони праці як правового принципу та інституту трудового права є тим прикладом розвитку правової науки, коли спочатку йде практичне застосування відповідних норм, а потім відбуваються теоретичні наукові дослідження.

Розвиткові охорони праці як науки сприяла і нормотворча діяльність в означеній сфері в часи Радянського Союзу. Слід вказати, що правове регулювання охорони праці, починаючи з початку XX століття, було дійсно на високому рівні. І хоча ефективним таке правове регулювання назвати важко, оскільки застосуванню норм перешкоджали історичні умови, що обумовлювало формальність багатьох положень. Проте увага, яку приділяла радянська держава питанням охорони праці, згодом гідно оцінювалася істориками та аналітиками-соціологами.

Таким чином,необхідно визначити,що дослідження розвитку підходів до охорони праці у науці трудового права неможливе було б без дослідження у взаємному зв'язку і нормотворчої діяльності в означеній сфері, оскільки охорона праці розвивалася не внаслідок теоретичних розробок та наукового обґрунтованості її необхідності, а саме внаслідок первинного правового врегулювання означених питань.

БОХАНОВА І.А., *викладач кафедри цивільного та трудового права*

Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка

ОФОРМЛЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ: ПРОБЛЕМИ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Статтею 24 КЗпП України передбачено, що «укладення трудового договору» оформляється наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу про зарахування працівника на роботу».

Пленум Верховного суду України у своїй Постанові «Про практику розгляду судами трудових спорів» від